

Çocuk Kitapları Haftası Piyesi

Kişiler

Gülseren - Dede - Ayşegül - Murat - Baba

1. Perde

(Bir kitaplık odası. Dolaplar, etajerler kitaplarla doludur. Köşede bir çalışma masası ve yanında birkaç koltuk bulunmaktadır. Yaşlı, ak sakallı bir ihtiyar, bu koltuklardan birine oturmuş, kitap okumaktadır. Bu sırada biri erkek, öteki kız iki çocuk saygılı bir şekilde ayaklarının ucuna basarak içeri girer.)

Gülseren— (ihtiyarların yanına iyice sokularak) Dedeciğim!

Dede— (başını okumakta olduğu kitaptan kaldırarak) Ne var yine yavrum! Kitabımı rahat rahat okumayacak mıyım?

Ayşegül— Annem, babam yemeğe bekliyorlar sÃ@zi.

Dede— (canı sıkılmış gibi) Yemek, yemek, yemek... Başka şey düşündükleri yok şu insanların...

Ayşegül— Ama dedeciğim, yemek yemeden nasıl yaşarsınız sonra?

Dede— (gülümseyerek) Haklısın tatlı kızım... Ama insanlar yemeği bu kadar sevdikleri kadar okumayı da sevmiş olsalardı, dünya daha güzel olurdu sanırım.

Murat— (Gülseren'in arkasından) Dünya güzel değil mi dedeciğim?

Dede— Ooo! Sen de mi buradaydın? Demek beni yemeğe götürmek için çift koruyucu gönderiyorlar. Ne yapalım gideceğiz çaresiz...

Murat— Babam da annem de çok üzülüyorlar siz yemeğe gelmeyince. Yemeğin tadını bulamıyoruz, diyorlar.

Dede— Haklılar... Onlara bir diyeceğim yok.. Benim yerimde olsalar, onlar da pek az yemeği düşünürlerdi.

Gülseren— Okumak o kadar tatlı mı dede?

Dede— Elbette, dünyada okumaktan tatlı çok az şey vardır. Hatta bence hiçbir şey yoktur...

Murat— Dede! Siz neden başkalarının dedeleri gibi sokağa, kahveye, parka çıkmıyorsunuz? Arkadaşlarınız yok mu sizin?

Dede— (gülümseyerek) Arkadaşsız insan olur mu? Benim birçok arkadaşım var. Beş on günde bir onlarla konuşurum. Bu da bana yeter.

Gülseren— Galiba yalnızlığı çok seviyorsunuz.

Dede— Yalnız olduğumu da nereden çıkardın!...

Gülseren— Ama dedeciğim, bütün gün evde, bu odada yalnız değil misiniz?

Dede— Kim söyledi size yalnız olduğumu?

Murat— Yalnız olduğunuzu her gün görüyoruz ya!

Dede— Yanılıyorsunuz öyleyse, benim bu odada her gün yüzlerce arkadaşım, dostum var...

Gülseren— (elini ağzına tutup gülerek) Hah hah ha...Çok şakacısınız dedeciğim.

Dede— Şaka mı? Ne şakası!

Murat— Elbette şaka dedeciğim. Hani o yüzlerce dediğiniz arkadaşlarınız! Neredeler?

Dede— Hepsi de yanı başımda, karşımda duruyorlar.

Gülseren— Şu anda burada değiller herhalde...

Dede— Neden olmasınlar? Buradalar işte...

Ayşegül ve Murat— (hayretle) Buradalar mı?

Dede— Evet buradalar. Neden şaşırdınız öyle?

Ayşegül— Affedersiniz dedeciğim. Burada kimseyi göremiyoruz da...

Dede— (gülerek) Ya!... Demek göremiyorsunuz öyle mi? İsterseniz sizi onlarla tanıştırayım. Ne dersiniz? Murat— Kimlerle tanıştıracaksınız?

Dede— Arkadaşlarımla... Murat— Korkarız biz...

Dede— Neden korkuyorsunuz...

Murat—Sizin görünmeyen arkadaşlarınızdan...

Dede— Sen de Murat gibi mi düşünüyorsun Gülseren!

Gülseren— Hayır ama yine de...

Dede— Evet. Tamamla sözünü... Yine de...

Gülseren— Yine de görünmeyen varlıklarla tanışmak gelmiyor içimden...

Dede— (Kahkahayla güler.) Hah hah hah ha... Demek korkuyorsunuz.

Murat— Ancak masallardaki cinler, periler görünmez dedeciğim... Sizin arkadaşlarınız da görünmediğine göre...

Dede— (Sözünü keser.) Birer cin, peri olmalı değil mi?

Gülseren— Başka türlü aklımıza gelmiyor...

Dede— Benim arkadaşlarım öyle görünmeyen cinsten değil... Hepsi de gözle görülür, elle tutulur şeyler...

Murat— (hayretten ve korkudan büyümüş gözlerle) Fakat bize görünmüyorlar işte...

Dede—Tanışmak istiyor musunuz?

Gülseren— Bize kendilerini gösterecekler mi?

Dede— Görmek istedikten sonra her zaman görürsünüz...

Murat— Bize bir kötülük yapmazlar değil mi?

Dede— (Yerinden doğrulur.) Sizi saçma masallarla çok korkutmuş olmalılar. Gelin size arkadaşlarımı göstereyim. Onları tanıyınca ne kadar zararsız, üstelik de yararlı şeyler olduğunu göreceksiniz. (Her ikisinin de ellerinden tutarak kitap dolaplarından birinin önüne götürür.) İşte arkadaşlarımdan birkaç tanesi burada duruyorlar...

Gülseren— Ama bu kitap dolabı, içerisinde de kitaplardan başka bir şey yok...

Dede— İyi ya... İşte benim arkadaşlarım bunlar...

Murat— (hayretle) Kitaplar mı?

Dede— Evet, kitaplar... Onlardan iyi arkadaş olur mu?

Gülseren— Biz de sanmıştık ki şey... (Sözünü keser.)

Dede— (gülerek) Dedenizi görünmeyen birtakım garip yaratıklarla arkadaşlık ediyor sanmıştınız değil mi? Bunun için de korktunuz...

Gülseren— Evet, ne yalan söyleyelim korkmuştuk.

Dede— İşte arkadaşlarımı gördünüz. Bunlar daha yüzlercesi, binlercesi, yazılmış, yazılacak kitapların hepsi benim arkadaşlarımdır.

Murat— Ama dedeciğim! Kitap camız bir şey, sizinle ne konuşabilir, ne de söylediklerinizi anlar.

Dede— Yanılıyorsun... Hem konuşur, hem de cevap verir...

Gülseren— Konuşur mu?

Murat— Cevap mı verir?

Dede— Evet...

(Bu sırada baba girer.)

Baba— Çocuklar, ben size dedenizi çağırın demedim mi? (dedeye) Yemeğe gelmiyor musunuz baba?

Dede— Çocuklar söyledi. Geleceğim. Fakat onlarla biraz işimiz var.

Baba— Sofrada sizi bekliyoruz.

Dede— İsterseniz siz yemeğe başlayın. Ben sonra (çocukları göstererek) Gülseren ve Murat'la yerim.

Baba— İşiniz acele mi?

Dede— Biraz öyle sayılır. Meraklı bir konu üzerindeyiz. Bu küçük yaramazlara dünyada gezmekten, yemek, içmekten daha önemli zevkler de bulunduğunu öğretmem gerekecek...

Baba— Peki, nasıl isterseniz. Sizi bekleyeceğiz... (Sahneden çıkar.)

Dede— Evet... Nerede kalmıştık çocuklar?

Murat— Kitaplar hem konuşur, hem de insana cevap verir demiştiniz...

Dede— Evet, doğru... öyle demiştim.

Gülseren— Fakat nasıl olur dedeciğim!

Dede— Çok basit, gelin bakalım. (öncelikle kendisi koltuğa oturur.) Şöyle yanıma oturun. (Çocuklardan biri koltuğun bir tarafına, öteki de diğer tarafına otururlar.)

Murat— Bizi çok şaşırttınız dedeciğim; önce kitaplar benim dostum, arkadaşım dediniz, sonra da onların sizinle konuştuğunu söylediniz.

Dede— Evet, gerçeği söyledim size. Kitaplar benim en yakın dostlarımdır. Şimdi siz bana cevap verin bakalım; İnsan arkadaşını niçin arar?

Murat— Gezip konuşmak, hoşça vakit geçirmek için.

Dede— Güzel. öyleyse kitaplar kadar iyi bir arkadaş yok demektir!

Gülseren— Neden?

Dede— öncelikle kitap insana gerçekten hoş vakit geçirir. Bazı kitaplar vardır, insanı hem düşündürür, hem eğlendirir. Bazı durumlarda insan arkadaşından zarar görür ama kitabın insana zararı dokunmaz. Üstelik insanın bilgisini, görgüsünü artırarak, insana büyük yararlar sağlar. Bir insan eğlenmek, hoşça vakit geçirmek istiyorsa bir kitap ona bu olanakları rahatça sağlar. öyleyse insana iyi bir arkadaşın verebileceğinden çok daha fazlasını veren kitap, neden iyi bir arkadaş olmasın?

Murat— İnsan arkadaşıyla konuşur, kitapla da konuşamaz ya!

Dede— Kitabın konuşması için kulağımıza seslenmesi gerekmez. Bir arkadaşımızın konuşmasını nasıl dinleyerek anlıyorsak, kitabı da okuyarak anlarız. öğretmenleriniz sınıfta size bazı dersleri anlatıyor. Siz de evinizde aynı dersi kitaplarınızdan okuyarak bilginizi artırıyorsunuz. Demek oluyor ki kitaplar da insanlar gibi bizimle konuşabiliyor. Aslında kitaplarda gördüğümüz, okuduğumuz yazılar; birtakım insanların bize söylemek istedikleri sözler, öğretmek istedikleri bilgiler değil mi? Biz bir kitap okurken o kitabın yazarını dinliyoruz demektir.

Gülseren— İnsan düşündükçe size hak veriyor. Gerçekten de öyle, kitaplarda okuduğumuz yazılar birtakım sözler değil mi?

Dede— Evet pek tabi. Dahası da var. Arkadaşıyla oynarken, gezerken bazen insan kava edebilir. Gönlü kırılabilir. Ama hiçbir kitabın okuyucusuyla kavga ettiği, onu incittiği şimdiye dek görülmemiştir. Bu bakımdan kitap en iyi arkadaşdır, diyorum.

Murat— Bütün kitaplar iyi midir?

Dede— Evet, genellikle bütün kitaplar iyidir.

Murat— öğretmenimiz bazı kitapları okumamıza izin veriyor. Neden acaba?

Dede— Çocuk yeni yetişmekte olan bir fidan gibidir. Küçük bir ağaç fidanı nasıl ki olgun bir meyveyi taşıyamazsa, küçük bir çocuk da büyükler için yazılmış bir kitabı gereği gibi anlayamaz. Yaşam deneyimleri de az olduğundan anlamını da kavrayamaz ve yanılgıya düşer.

Bu da onun için zararlı olur. Bir de bazı kitaplar vardır; değersiz, insana yararı olmayan kitaplar... Bunları okumaktan kaçınmalıdır.

Gülseren— Anladım ne demek istediğinizi. Demek istiyorsunuz ki her insan kendi yaşına uygun kitaplar okursa yararlanır, hiçbir zaman zarar görmez.

Dede— Evet öyle demek istedim. Bu konuda büyükleriniz, öğretmenleriniz size yol gösterebilirler. Okuyacağınız kitapları onların tavsiyesine uygun kitaplardan seçerseniz, yararınız büyük olur.

Murat—Tıpkı arkadaş seçiminde olduğu gibi... Büyüklerimiz nasıl ki bazı çocuklarla arkadaşlık kurmamızı istemiyorlarsa, kitap konusunda da onların uyarmaları yine bizim yararımız için oluyor.

Dede—Aferin... Bakın konuyu ne çabuk kavradınız.

Gülseren— Kitap insanın en iyi arkadaşıdır, diyorsunuz.

Dede— HÂÇİÂÇ şüphe mi ediyorsunuz?

Gülseren— önce anlaşılmıyor ama insan düşününce bunun doğru olduğu kanısına varıyor.

Dede— Gerçek de ondan...

Murat— İnsan arkadaşını, her istediği, her aradığı zaman yanında bulamaz. Ama kitap için böyle denemez. İnsan her istediği an bir kitap bulup okuyabilir.

Dede— Aferin Murat. Arkadaşlarımızla ayrı ayrı semtlerde, evlerde oturuyoruz. Sonra herkesin kendisine göre bir işi vardır. Bir arkadaşımızı görmeyi çok istediğimiz, aradığımız hÂÇİde bulamayız. Fakat bir kitabı her an yanımızda bulabilme kolaylığı vardır. Gece yattığımızda, gündüz masamızda, tren, vapur, otobüs yolculuklarında, hatta dinlenme yerlerinde bile kitabı yanımızda taşıyabilir, istediğimiz zaman okuyabiliriz.

Gülseren— İnsanın her istediği an yanında bulabileceği bir arkadaşı olması ne iyi... Sizi çok iyi anladık dedeciğim. Gerçekten çok mutlusunuz.

Dede— Gerçekten mutluyum çocuklar. Dostlarım, arkadaşlarım beni hiç yalnız bırakmıyorlar. İstedğim zaman onlarla gezip tozuyorum. Beni alıp bilmediğim ülkelere götürüyor, oralarda yaşatıyorlar. Hem birkaç saat içinde oluyor bu.

Murat— Kitabı okurken uyuyor, rüya görüyorsunuz öyleyse.

Dede— Bunu da nereden çıkardın Murat!

Murat— öyle ya dedeciğim... Başka türlü nasıl gezersiniz oturduğunuz yerde. Mutlaka uyuyor, rüya görüyor-sunuzdur.

Dede— (Gülseren'e dönerek) Sen de mi aynı şeyi düşünüyorsun yoksa?

Gülseren— öyle düşünmüyorum ama kitabın sizi nasıl gezdirebildiğini merak ettim doğrusu.

Dede— Size bir soru... İnsan niçin gezer?

Gülseren— Görmediği, bilmediği yerleri görmek, öğrenmek için...

Dede— Evet. Fakat insanın her yeri görmesi mümkün mü?

Gülseren— Zamanı ve çok parası olan bir insan için mümkündür.

Dede— Yanılıyorsun. Çok parası, bol zamanı olan bir insan da her yeri gezemez.

Murat— Eskiden olsa söyledikleriniz doğru olabilirdi. Ama günümüzde yolculuklar birkaç saat içine sığabiliyor. Uçaklar, otomobiller, dev gemilerle dünyayı bir uçtan bir uca gezebiliyor insan.

Dede— Evet ama yine de bir insanın bütün dünyayı yeteri kadar gezip tanıması için birkaç yüzyıllık ömre sahip olması gerekli. Ama kitaplarla dostluk kuran insanlar için bu hiç de olanaksız değil.

Murat— Nasıl?

Dede— Dünyamızın çeşitli ülkelerin bize tanıtan, orada yaşayan insanları, hayvanları, bitki örtüsünü anlatan yığınlarla kitap var. Her gün bunlardan birini okuyarak, insan istediği yer

hakkında gerekli bilgiye hemen sahip olabiliyor. İşte ben de bazen öyle yapıyor, her biri yarı ayrı yerler hakkında yazılmış kitapları okuyarak, oturduğum yerden sanki Çin'i, Hindistan'ı dolaşıp geziyorum. Doğru değil mi bunlar?

Gülseren— Çok doğru... Geçen gün bir kitap okumuştum. Okyanusları anlatıyordu. öylesine de sürükleyici bir konusu vardı ki kendimi okyanuslarda azgın dalgalar arasında sandım. Tüylerim ürperdi.

Dede— Gördünüz mü? Demek oluyor ki sandığınız gibi ben yalnız yaşamıyorum. Her dakikam yüzlerce dostum, arkadaşım arasında bazen eğlenerek, bazen gezerek, bazen de öğrenerek geçiyor.

Murat— Haklısınız dedeciğim... Yalnız benim anlayamadığım bir şey var.

Dede— Nedir o?

Murat— Hani demiştiniz ya kitap insanla konuşur, yeri geldiğinde sorduklarına da cevap verir diye.

Dede— Evet, öyle söyledim.

Murat— Konuşmasını anladım. Ama sorduklarımıza nasıp cevap verecek?

Dede— (gülerek) Demek burasını anlayamadın.

Murat— Evet.

Dede— Bu çok kolay.

Murat— Anlatır mısınız?

Gülseren— (dedeye) Ben bir parça anlar gibi oluyorum ama siz daha güzel açıklarsınız bunu.

Dede— Anlaşılan iyi anlamadınız daha.

Murat— Anladık ama dedeciğim bunu da anlatırsanız, her şeyi daha iyi anlamış olacağız.

Dede— Peki, anlatayım. önce size bir soru? öğretmenleriniz size bazı ödevler veriyor. Bu ödevlerinizi nasıl hazırlıyorsunuz?

Gülseren— Çeşitli kaynak kitaplar karıştırarak hazırlıyoruz.

Dede— Yani?

Murat— Bize verilen soruların cevabını kitaplardan buluyoruz.

Dede— Bu soruları kim soruyor size?

Gülseren— öğretmenimiz.

Dede— öyleyse siz de aynı soruları kitaba sormuş oluyorsunuz. Soruların cevabını bulduğunuz kitap da size cevap vermiş olmuyor mu?

Murat— Evet. Şimdi anladım kitabın insana nasıl cevap verebildiğini. Çok doğru...

Bilmediğimizi, öğrenmek istediklerimizi, kitaptan öğrenirken, birçok sorularımızın karşılığını da almış oluyoruz.

Dede— Şimdi sanırım kitabın neden iyi bir arkadaş olduğunu, yararlarını iyice anladınız.

Murat— Anladık dedeciğim. Hem de ne iyi oldu biliyor musunuz? Tam da vaktinde öğrendik bunu. önümüzdeki hafta kitap haftasını kutlayacağız. Kitapların yararlarını anlatacağız. Şimdi bize öğrettiklerinizin büyük yararı olacak.

Dede— Bilmediklerini öğrenmek her insana büyük yararlar sağlar. Bunu hiçbir zaman unutmayın.

Gülseren— Dedeciğim, biliyorsunuz her yıl kasım ayının 2. pazarından itibaren okullarımızda çocuk kitapları haftası düzenleniyor. Biz de bu hafta için sınıfımızda bir kitap sergisi açacağız. Ben çok güzel birkaç kitap götürmek istiyorum sergiye. Kitap seçmemde bana yardımcı olur musunuz?

Dede— Olurum yavrum. Yarın seninle kitapçıya gidelim. Sana orada birkaç iyi arkadaş seçmemde yardımcı olurum.

Murat— Dedeciğim, her yıl düzenlenen bu kitap haftaları ile ne yapmak istiyorlar. Üstelik yalnız yurduzda değil, işittiğime göre bütün dünyada aynı hafta içinde kitap haftası kutlanıyor. Nedenini biliyor musunuz?

Dede— Neden olacak; çocuklara daha küçük yaştan iyi arkadaşlar, gerçek dostlar kazandırmak için. Okumayı sevdirmek öğretmenlerin, ana babaların çocuklarına karşı en önemli görevlerinden biridir.

Gülseren— öğretmenimiz diyor ki: Her evin bir kitaplığı olmalı. Kitaplığı olmayan bir ev ışıksız, karanlık bir odaya benzer. Nasıl karanlık oda insanı sıkarsa kitaplıksız bir ev de okumayı seven bir insanı daima sıkır.

Dede— öğretmeniniz çok doğru söylemiş. İnsan bazı zamanlar bir toplantıya gider. Orada bir sürü insan bulunmasına karşın, kendi mizacına uygun bir kimseyi bulamadığı zaman sıkılır, yalnızlık hisseder. İşte okumayı, kitabı seven bir insan için de kitaplıksız ev aynı şeydir, insan kendisini yalnız, tek başına hisseder. Yalnızlık ise insana sıkıntı verir.

Murat— Bundan sonra okuduğum kitapları biriktirerek bir kitaplık kuracağım.

Dede— Böyle bir şey yaparsanız çok sevinirim. Kitaplığımdan bir köşeyi size seve seve veririm. Böylelikle benim dostlarızın da birer küçük dostu olur.

Gülseren— Ne zaman yaparız bunu?

Dede— İsterseniz hemen yarın. Nasıl olsa sınıf serginiz için kitap seçmeye gitmeyecek miyiz? Sizin kitaplığın ilk kitapçıklarını da birlikte seçeriz.

Murat— Yaşasın, benim tatlı dedeciğim.

Dede— Siz de çok yaşayın yavrularım. Umarım bundan sonra size tanıtmış olduğum gerçek dostlardan hiçbir zaman ayrılmayı düşünmezsiniz. Onlar size doğruyu, iyiyi, güzeli göstermekle daima yolunuza ışık tutacaklardır. Gülseren— Söz veriyoruz dedeciğim. Bundan sonra kitaplar en yakın arkadaşlarımız olacak. Mutluluğunuzu şimdi daha iyi anlıyoruz. Bize anlattığınız gibi gerçek dostlara sahip olan insanlar, elbette mutlu olacaklardır.

Dede— Buna çok sevindim. Babanıza da söyleyeyim, benim çalışma masamın yanına sizin için de bir küçük masa koydursun. Dostlarınızla baş başa kalmak istediğiniz zaman sessizce gelir, bu masada oturursunuz. Haydi şimdi yemeğe gidelim. Babanız bizi bekliyordur. Onları daha fazla bekletmeyelim.

Murat— Gidelim dedeciğim. Ama son olarak bir soru daha soracağım size.

Dede— Sor bakalım.

Murat— Konuşmaya yeni başladığımızda dediniz ki "İnsanlar yemeği düşündükleri kadar okumayı, öğrenmeyi de düşünselerdi dünya daha güzel olurdu." Bunu açıklar mısınız?

Dede— Okuyan insan, bilgili insan demektir. Bilgili insanların yaşadıkları bir dünyada kötülükler de yeryüzünden kalkar. Dünya güzelleşir. Ne yazık ki yemeği düşünen insanların sayısına oranla okumayı düşünen insanlar çok azdır. Bunu söylemek istemişim. Bu konuda daha çok konuşuruz. Haydi şimdi gidelim.

(Sahneden çıkarken perde kapanır.)